

Література

1. Вогнева підготовка. Навчальний посібник. Вінниця.: "ДТП", 1998. – 144 с.
2. Губа В.П. Морфобиомеханические исследования в спорте. – М.: СпортАкадемПресс, 2000. – 120 с.
3. Данилова Е.И. Эволюция руки. – Киев: Вища школа, 1979. – 368 с.
4. Дорохов Р.Н., Губа В.П. Спортивная морфология: Учебное пособие. – М.: СпортАкадемПресс, 2002. – 236 с.
5. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – Киев.: Олимпийская литература, 1997. – 583 с.
6. Спортивная метрология: Пол ред. В.М. Зацюрского. – М.: Физкультура и спорт, 1982. – 256 с.
7. Юрьев А.А. Пулевая спортивная стрельба. – М.: Физкультура и спорт, 1973. – 432 с.

Significance of anthropometric parameters for shooters attached to bullet firing

Svetlana POGODINA, Vadim KONOVALCHUK, Sergey MELNIK

Tavrida National V.I. Vernadsky university

Annotation. In article considers anthropometric parameters, rendering influence on effectiveness of bullet firing attached to diverse functional positions of overhead finitenesses.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ МОДЕЛЮВАННЯ В УПРАВЛІННІ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ ХОКЕЇСТІВ НА ТРАВІ

Володимир ПОЛЩУК

Вінницький державний педагогічний університет ім. М.Коцюбинського

Узагальнюючи практику підготовки спортсменів високого класу, а також результати випробування в області теорії і методики спортивного тренування можна виділити ті основні напрями, які загалом обумовлювали прогрес тренування.

Перший і основний напрям – різкий приріст сумарних обсягів тренувальної роботи, а також збільшення обсягів допоміжної і спеціальної підготовки в тренувальному процесі.

Другий – використання техніки і тренажерів, що дозволяє повністю розкрити резерви організму, підвищити раніше доступний рівень прояву фізичних якостей, поєднати розвиток фізичних якостей та технічного навчання.

Третій напрям – забезпечення конкуренції та психологічного напруження в тренувальних заняттях в умовах середньогір'я, як засобу інтенсифікації адаптації.

Четвертий напрям забезпечують сучасні системи управління тренувальним процесом на основі об'єктивізації знань про структуру підготовленості і змагальної діяльності, розробки їх модельних характеристик необхідних для досягнення запланованих результатів.

Тенденція розвитку хокею на траві в нашій країні та за кордоном ставить перед спеціалістами і науковцями завдання розробки нових методик підготовки гравців високої кваліфікації. Науково-методичні основи управління тренувальним процесом літніх хокеїстів ще недостатньо розроблені і будуються на загальних принципах управління тренувальним процесом спортсменів – ігровиків.

Аналіз науково-методичних джерел щодо методів управління підготовкою спортсменів-ігровиків дозволяє передбачати, що вирішення цієї проблеми пов'язана з наступною (1-3):

1. Збір інформації (психолого-педагогічні властивості особистості спортсменів, його змагальної діяльності, рівня фізичного стану і техніко-тактичної майстерності).
2. Аналіз, обробка отриманої інформації (інтуїтивно-логічний, статистичний тощо).
3. Прийняття рішення (програмування, моделювання, планування нормування).
4. Реалізація прийнятих програм і планів.
5. Контроль за ходом реалізації та внесення необхідних корекцій.

Ефективне управління тренувальним процесом хокеїстів високої кваліфікації неможливе без модельних характеристик найсильніших спортсменів, програми тренувального процесу, системи контролю. Для того, щоб розробити систему управління підготовкою і побудувати модель майстерності певного рівня, тренувальникам необхідно мати інтегральну модель техніко-тактичної підготовки найсильніших спортсменів і команд, а також узагальнені кількісні характеристики ефективності техніко-тактичних дій, арсенал тактичних можливостей і ступінь їх реалізації в процесі підготовки.

Виходячи з даного методологічного підходу, необхідно:

- визначити методи контролю за тренувальними і змагальними навантаженнями хокеїстів;
- встановити критерії оцінки за результатами дослідження змагальної діяльності;
- розробити систему оцінок для певного інтегрального рівня підготовленості;
- побудувати модельні характеристики змагальної діяльності та рівня підготовленості;
- визначити поточні, етапні показники змагальної діяльності, рівнів фізичної та технічної підготовленості;
- з'ясувати розбіжності між вихідними і модельними показниками;
- розробити ефективні методи і засоби вдосконалення спортивної майстерності та реалізації їх у тренувальному процесі;
- забезпечити контроль за здійсненням тренувальних програм.

Наукова гіпотеза нашого дослідження передбачала вивчення закономірностей

змагальної діяльності хокеїстів на траві високої кваліфікації і на цій основі розробку ефективних критеріїв контролю за тренувальною і змагальною діяльністю.

Мета роботи - розробка модельних характеристик змагальної діяльності різних ігрових амплуа і на цій основі побудова тренувальних програм.

Основні завдання дослідження:

1. Розробка методики спостереження за змагальною діяльністю хокеїстів на траві.
2. Розробка модельних характеристик змагальної діяльності хокеїстів на траві.
3. Побудова тренувальних програм.

Обстеження змагальної діяльності. Змагальна діяльність хокеїстів стенографувалась за допомогою диктофону з наступним перенесенням умовних звукових символів на спеціальні бланки [4,5]. Для оцінки ігрової активності та ефективності кожного гравця і команди в цілому реєструвалися кількісні показники техніко-тактичних дій (ТТД) і розраховувався коефіцієнт ефективності (КЕ) їх виконання. Реєструвалися такі ігрові дії: зупинки, передачі, ведення, обведення, відбори, перехвати, удари у ворота. Дослідження змагальної діяльності проводилися протягом останніх років 1995-2003 рр. на таких турнірах:

- відбірні змагання чемпіонату Європи серед молодіжних команд 1995р. (Лілля, Франція);
- чемпіонат України 1995-2003 рр.;
- Кубок європейських чемпіонів серед команд дивізіону "В": 1998 – Антверпен (Бельгія), 1999 – Чернушко (Італія), 2000 – Белфаст (Північна Ірландія).

На основі цього дослідження розроблено три рівня моделей техніко-тактичної діяльності хокеїстів на траві: поточна, етапна, перспективна.

Кількісно-якісні показники ТТД за гру командами різної кваліфікації представлені в табл. 1.

Таблиця 1.

Кількісно-якісні показники ТТД команд різної кваліфікації.

Команди	n	Кількість ТТД			Коефіцієнт ефективності		
		Мінімум	Максимум	Середнє	Мінімум	Максимум	Середнє
Молодіжні збірні збірної Європи	7	632,3	±74,5	11,7	0,70	0,06	8,8
"Олімпік" Вінниця	38	747,4	±88,1	11,8	0,76	0,04	5,0
Найсильніші клубні команди Європи	18	858,9	±94,3	10,9	0,79	0,05	6,0

Поточна модель складена на основі змагальної діяльності команди майстрів "Олімпік" (Вінниця) протягом сезону 1995-1996 рр.

Етапна модель складалась з урахуванням підвищення показників змагальної діяльності хокеїстів команди майстрів "Олімпік" (Вінниця) після впровадження в тренувально-тренувальний процес тренувальних програм, що відображають ефективність підготовки хокеїстів різних ігрових амплуа. Перспективна модель відображає змагальну діяльність найсильніших клубних команд Європи, тобто ті команди, до яких повинні прагнути хокеїсти для підвищення своєї спортивної результативності.

Висновки.

1. Запропонована методика обстеження ігрової діяльності дозволяє розробити модельні характеристики, як гравців різних ігрових амплуа, так і команди в цілому.
2. На основі цього дослідження розроблено три рівні моделей техніко-тактичної діяльності: поточну, етапну та перспективну.
3. З'ясовані особливості змагальної діяльності певних ігрових амплуа в різних ігрових режимах сприяють покращенню ефективності розробки тренувальних програм.

Література

1. Базилевич О.П., Гаджиев Г.М. Моделирование соревновательной деятельности на основе количественных действий в игре //Футбол: Ежегодник. – М. Физкультура и спорт, 1981. – С. 34-37.
2. Годик А.М. Контроль тренировочных и соревновательных нагрузок. – М. Физкультура и спорт, 1980. – 136 с.
3. Келлер В.С., Платонов В.Н. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів. – Львів: Українська спортивна асоціація, 1993. – 269 с.
4. Костюкевич В.М. Управление подготовкой хоккеистов на траве высокой квалификации. Методические рекомендации. – Киев: Госкомспорт УССР, 1990. – 83 с.
5. Костюкевич В.М., Перепелиця О.А., Поліщук В.М. Хокей на траві. Навчальна програма для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ. - Киев: Міністерство України справах молоді і спорту, 1993. – 163 с.

UTILIZATION THE METHOD OF MODEL IN CONTROL OF EDUCATIONAL-TRAINING OF PROCESSES THE HOCKEY PLAYERS ON A GRASS

Vladimir POLISHCHUK

Annotation. In the article is present the model index of competition activity of the hockey players on a grass. The method of control technical-tactical activity a hockey team of different proficiency is described. Is elaborating the three level model technical-tactical activities.

Key words: model index, technical-tactical activity, hockey players.
